

DEMOKRATİK KONFEDERALİZM İNSANLIĞIN ORTAK YAŞAM BİÇİMİDİR

Mustafa KARASU

İnsanlaşma ile toplumsallaşma, birbirinin varlık nedeni ve sonucudur. Toplumsallaşma da çeşitli örgütlenme biçimleriyle kendini ifade eder. İlk toplumsal örgütlenme biçimi klandır. Klanlar büyüdüğü kabile denilen toplumsal form gelişir. Devletin var olmadığı, hiyerarşinin egemenlik ve sömürü aracına dönüşmediği zamanlara kadar toplumun var oluş biçimi komünal ve demokratiktir. Komünal demokratik toplumsal yaşamda ekonomik yeterlilik vardır. İlk başlarda klan ve kabilelerde yaşam içe dönüktür. Bağımsız üniteler olarak yaşanmaktadır. Güvenlik, ekonomik ve sosyal etkenlerle kabile ve aşiretlerin zamanla birlik ve dayanışma içine girdikleri görülür. Bu ilişkilerde her kabile ya da aşiret kendi kimliğini ve iradesini korur. Ortak çıkar ve ortak yapılan işlerde ortak bir irade ortaya çıkar. Bu ortak irade de demokratik içerikte, birinin diğeri üzerinde egemen olmadığı biçimde gerçekleşir ve uygulamaya geçer. Bu ilişki biçimi konfederasyon biçiminde ifade edilir.

Eskiden yaşanan olgulara bugünkü zihniyetle yaklaşmak yanlıştır. İnsanlığın ilk dönemlerinde bugünkü gibi egemenlik anlayışı yoktur. Toplumlar hala bağımsız ve özgür yaşam dışında başka bir yaşam biçimi bilmiyorlardı. Bu nedenle kurulan birlikler özgür ve eşit nitelik taşıyacaktı. Kurulan ilişki ve birlikler doğal olarak konfederasyon niteliğinde olmaktadır.

Üretim araçlarının gelişimi ve ekonominin gelişmesiyle birlikte artı ürün ortaya çıktığı gibi nüfus artışı da gerçekleşmektedir. Bu süreç giderek hiyerarşiyi ortaya çıkarır. Zamanla bu hiyerarşi içinde yer alan rahip, askeri şef ve idari görevler almış bilge kişiler artı ürüne el koyan güç haline gelirler. Sömürünün ve egemenliğin olmadığı kırsal yaşamdan, sömürü ve iktidarın olduğu şehirlere geçiş yapılır. İlk şehirler aşağı Mezopotamya'da ortaya çıkar. Sümerlerin devlet olarak ortaya çıktığı dönemde şehirler bir konfederasyon ilişkisi içindedir. Aşağı Mezopotamya iktidarın merkezileştiği ve sömürünün yoğunlaştığı bir gelişme seyri izler. Buna çevredeki etnik toplulukların direnişi konfederal birlikler temelinde olur. Çevredeki etnisite hem kendi içlerindeki devletleşme eğilimine karşı hem de dışarıdan gelen egemen güçlere karşı konfederal birliklerle karşı koyarlar. Etnisite kendi içinde konfederal ilişkiyi çağdaş bir biçim olarak yaşarken etrafındaki diğer halklarla da bu tür ilişkiler içine girerek, saldırgan devletlere karşı direnirler.

Sınıflı Toplum Uygarlığına Karşı Halkların Direnişi

Konfederal Sistemle Gerçekleşmiştir

Hititler Mısırlılara karşı böyle ayakta kalmıştır. Kürtlerin ataları Medler kendi içinde konfederal ilişkiyi sağlayarak, etraflarındaki saldırgan güçlere karşı çıkarlar. İlk devletler dünyamızın sınırlı bir alanında hâkim olmuşlardır. Bunun dışında kalan alanlarda etnisitenin ve halkların konfederal biçimi başta olmak üzere çeşitli ilişki ve ittifaklar içinde yaşadıkları gerçeğini görürüz. Sınıflı toplum uygarlığına karşı

halkların direniş i ço ğ u zaman bu biçimde sürmüştür. Halkların devletleşmeye ve devlet güçlerinin baskısına karşı alternatif yaşam biçimi olarak konfederalizmi tarihin her döneminde ve tüm alanlarda görmek mümkündür. Buna karşı da devletlerin bu organizasyonları dağıtıp kendi merkezi iktidarlarının denetimine sokmak istedikleri görölür. Dolayısıyla bu mücadeleler bir yönüyle özgürlük ve demokrasi mücadelesinin önemli bir ayağı olmuştur. Konfederasyon eşit ilişki kurmanın ve bu temelde birlik oluşturma nın biçimi olduğundan özü itibarıyla demokratik niteliklere sahiptir. Dolayısıyla bu ilişki içine giren birimlerde de belirli düzeyde demokratik değerler bulunur. Konfederasyonun demokrasi ile bağını ve uygulama biçimlerini ortaya koymadan kavramı daha anlaşılır kılmak gerekir. Konfederasyon denilince daha çok devletlerarası kurulan gevşek birlikler kastedilir.

Esas olarak iki tip devletten söz edilir. Birincisi üniter devletler diğeri de, birleşik devletler ya da devlet topluluklarıdır.

Üniter devletler daha çok tek bir ulusa, tek bir egemenlik biçimine dayanır. Yasama, yürütme ve yargı organları tektir. Üniter devletlerde o devletin kendini tanımladığı ulusal kimlik öne çıkar. Bu devletlerin bazılarında özerk bölgeler bulunsa da bunlar söz konusu devletin üniterliğini değıştirmez. Çünkü bunların özerklikleri devletin temel yasama organı olan meclisler tarafından yasalarla belirlenir ve bu meclisler tarafından değışikliğe uğratılır. Bunlara adem-i merkeziyetçi, üniter devlet denir. Devlet toplulukları ise federasyon ve konfederasyonlar olarak uygulama alanı bulur.

Federal sistemde bireyler kendisini çift kimlikli tanımlar. Egemenlik üniter devlet gibi tek değıldir. Federe ünitelerin de yasama, yürütme, yargı organları vardır. Federal organlarla federe organlar yetki paylaşımına gitmişlerdir. Bu yetki paylaşımı anayasa ile yapılmıştır. Değışiklikler ne tek başına federal organlar ne de federe organlar tarafından yapabilirler. Ortaklaşa yapılması gerekir.

Konfederasyonlarda ise eğer üniter devletler gibi üye ölkelerin kimliği ve organları esastır. Bireyler ve kurumlar sorunlarının tümünü kendi devletleri içinde çözerler. Sadece konsensüsle kararlaştırılmış konularda konfederasyonun yetkileri vardır. Bunlar sınırlı yetkililerdir.

Konfederasyon, federasyon gibi kimliği olan bir devlet değıldir. Örneğin bugünkü Avrupa Birliği konfederasyon niteliğinde olduğundan bir devlet olarak görülemez. Ancak Almanya federasyon da olsa devlettir. Tabii ki Avrupa Birliği giderek konfederasyondan federasyon biçimine doğru evirilmektedir.

Konfederasyonda üye devletleri zorlayan bir yaptırım gücü yoktur. Çünkü üye devletler bağımsız devlet niteliğini korurlar. İç ve dış politika bakımından iradelerini devretme söz konusu değıldir.

Federasyonla konfederasyon arasındaki temel farkları şöyle sıralayabiliriz; konfederasyon uluslar arası anlaşmayla kurulurken, federal devletler anayasa ile kurulur. Konfederasyona üye devletler istediğı zaman birlikten ayrılabilir. Federal devletlerde federe devletçiklerin ayrılma hakkı yoktur ya da bu hak çok zorlaştırılmıştır. Konfederasyonun dış ilişkilerde yetkileri sınırlıdır. Federasyon her türlü dış ilişkisinde serbesttir ve bu konuda esas iradedir.

Konfederasyon kavramı günümüzde çok kullanılan biçimiyle egemen

devletlerden oluşan ve federal devletten daha gevşek ilişkilere dayanan devlet birlikleridir. Öte yandan askeri ve ekonomik temelde kurulan ve konfederasyon olarak tanımlanacak örgütler de vardır. Dünya ticaret örgütü, NATO, Avrupa Birliği bunlara örnektir. Federasyonları oluşturan federe devletler veya eyaletler ile federal organlar arasında yasal olarak eşitlik vardır. Konfederasyonlarda ise üye devletler daha üstündür. Esas yetkiler ve tasarruflar onlara aittir.

Tarihte Konfederal Biçimlerin İlk Örnekleri Ortadoğu'dur

Günümüzde Belçika gevşek bir federasyondur. Konfederalizme doğru kayan bir niteliği vardır. Avrupa Birliği ise mevcut haliyle konfederasyondur. Ancak giderek federasyon niteliğine kavuşma eğilimi içindedir. Bazen konfederal siyasal ilişki içindeki devletler federasyona, federasyon olan devletler ise Konfederalizme eğilim gösterirler. ABD konfederalizmden federalizme geçen bir süreç izlemiştir. İsviçre de tarih içinde benzer bir süreç izlemiştir. İsviçre'yi de Konfederalizm ile federasyon arası bir siyasal biçim olarak görebiliriz. Ne federasyonlar ne de konfederasyonlar tek biçimdir. Belirttiğimiz temel ayrım noktaları etrafında farklı biçimler alabilmektedir.

Tarihte konfederal biçimlerin ilk örnekleri Ortadoğu'dur. Daha sonra Atina özgün bir biçim olarak ortaya çıkar. Etnisite ve halkların var olma biçimi olan komünal demokratik yaşam en fazla da Ortadoğu'da yaşanırken; bu değerler Atina'da konfederalizmle beslenerek hem konfederalizmi oluşturan birimler arasında ve her birimin kendi içinde demokrasinin geliştiği bir model haline gelir. Atina'nın Perslere ve Isparta'ya karşı mücadelesinde konfederasyonu oluşturan birimlerin güçlü katılımıyla başarılı olabilmıştır. İçteki tirancı eğilime karşı başarı, dıştaki despotizme ve yayılmacı güçlere karşı da başarı getirebilmiştir. Atina demokrasisi sadece yurttaş olarak ifade edilen toplumsal kesimlere aittir. Köleler ve en alttaki diğer tabakaların meclislere ve kararlara katılma hakkı yoktur. Buna rağmen doğrudan demokrasinin örnekleri görülmektedir. Atina'da, temsili sistem olan meclisler olsa da özü itibarıyla doğrudan demokrasiye daha yakındır.

Konfedere birimleri oluşturan ünitelerin nüfusu sınırlıdır. Bu nedenle halkın bilinçli katılımı ve iradesini ortaya koyma imkânı olmaktadır. Zaten demokrasi tartışması yapan filozoflar belirli bir nüfusun üstüne çıkan şehirlerde yurttaşın iradesini geliştirmeyeceği, yabancılaşma olacağı ve yozlaşma yaşanacağını belirtmişlerdir. O zamanlarda zaten şehirlerin nüfusu yüz binlere bile ulaşmamıştır. Bu filozofların düşüncesine göre bugünkü şehirler ve devletlerde gerçek demokrasi uygulanamaz.

Sadece Atina konfederasyonu değil, Yunan yarımadası ve Ege sahasında başka konfederasyonlar da vardır. Kabile ve aşiretlerin oluşturduğu konfederasyonlardır. Bunların çoğunda esas karar sahibi bir halk meclisi olurdu. Ayrıca asker ve bürokratların, bilge kişilerden oluşan meclisler de görülürdü. Isparta, demokrasiyle idare edilen bu konfederasyonları kendi tiranlık rejimi için tehlike görür ve yıkmaya çalışır. Daha sonraları Avrupa'da birçok konfederasyon görülür. Feodal dönem Avrupa'sı ağırlıklı olarak federasyon veya konfederasyondur.

Ortadoğu ve Asya'da genel olarak daha merkezi feodal devletler görülse de buralarda da esas olarak federatif siyasal sistemler esastır. Hatta bütün

imparatorluklar ancak çevre halklara belirli bir otonom tanıdığı oranda var olmakta ve genişlemektedir. Ortadoğu'nun kadim devletleri olan Persler, Sasaniler, Safeviler ve İran Selçukluları da bir federasyon niteliğindedir. Belki bugünkü federasyon gibi ilkeleri ve kuralları net çizilmemişti. Ama hem köleci devletçi hem de feodal devletçi toplum süresince bu tür ilişkilere rastlamaktayız.

Tarihin ilk siyaset bilimi kitabı olarak bilinen Nizam-ül Mülk'ün siyasetnamesinde sultana yapılan tavsiyeler içinde memurların ve askerlerin farklı halklardan olmasını devletin güvenliği, birliği ve gücü için gerekli görmektedir. Yine tarihçiler Persleri klasik çağın en demokratik devletleri içinde görürler. Sadece diğer etnik topluluklarla ilişkisi açısından değil, farklı inançlara hoşgörü açısından da Persler örnek gösterilir.

Feodal üretim biçimi, klasik kapitalist dönemdeki gibi merkezileşmeye ihtiyaç duymayan bir sosyo-ekonomik sistemdir. Meta ihracı gibi bir sorunu olmadığından köylere ve kasabalara kadar hâkim olma kaygısı yoktur. Dolayısıyla feodal devletler ağırlıklı olarak federal ya da çevrenin otonom yaşam içinde bulunduğu devletlerdir. Hatta birçok yerde beyliklerin ilişkileri konfedere ilişkiye denk düşmektedir.

Şunu vurgulamak gerekir ki, kapitalist sisteme kadar aşiret toplulukları ve halklar belirli düzeyde bağımsızlıklarını korumaktadır. Egemenlik altına girmeyi kabul etmemektedirler. Etnisite ve halklar komünal demokratik değerleri taşıyan bir yaşam sürdürürken tahakkümcü devlete karşı da direnirler. Bu direniş onları içlerinde eşit ve özgür ilişkiye zorlar.

Feodal dönemde devletler etnisiteyi egemenlik altına almak istediğinde birleşerek konfederasyonlar oluşturup direnirler. Bunu doğuda da ve batıda da sıkça görmekteyiz. İtalya, İsviçre, Almanya İspanya ve başka ülkeler, kapitalizmin tam hâkimiyet kurmadığı dönemlerde konfederasyonlara çok fazla şahit olmuştur. Kuzey İtalya konfederasyonu, Almanya'da Ren konfederasyonu, İsviçre'de Gri birlik denen kanton etrafında şekillenen federasyon ve İspanya'nın Kastilya'daki komünarları ve bu dönemde oluşan oluşum siyasi ilişkiler de konfederasyona denk gelir. Almanya ve İtalya'nın en geç merkezi ulus devlet haline gelmesi de eskiden yaşanan bu konfederasyonların etkisi vardır.

1789 öncesi Fransa'sı ve Paris'inde de halk tabakaları ve tüccarların içinde olduğu kent genel meclisi bir konfederasyon meclisi gibidir. Kırsal kesimdeki köylüler de bu meclisle konfederal olarak tanımlanabilecek bir ilişki içindedirler. Bu ilişkiler konfederal modelin pratikteki uygulanış biçimleridir. Kırsal kesim çoğu zaman devlet hâkimiyetine karşı direnmiş ve belirli düzeyde bağımsızlığını koruyarak yaşamak istemiştir.

Kapitalizmin iktidar ve ordu gücünü daha da yetkinleştirip, özerk tüm üniteleri ezerek, bastırarak, iradelerini kırmalarına kadar şehirlerde ve kırsal kesimde konfederal eğilim hala güçlüdür.

Burada şu soru akla gelebilir, feodal dönemde ve kapitalizmin tam hâkim olmadığı dönemde merkezileşmeye karşı direniş gösterenler demokratik ve özgürlükçü bir eğilim taşımakta mıdır? Konfederasyon veya devletler karşısında bağımsızlığını önemli düzeyde korumak tabii ki demokratik ve özgürlükçü nitelik taşır. Bazı gerici direnişler söz konusu olsa da, esas olarak bu direnişler ve ilişkide eşitliğe dayalı

bir biçim oluşturmak, özgürlükçü nitelik taşır. Dışa karşı mücadele vermek halkların ve etnisitenin kendi içinde daha özgürlükçü ve demokratik gerektirir. Eskiden söylendiği gibi şehirlerin ve etnisitenin merkezi devlet otoritesine karşı bağımsızlıklarını koruması gerici değildir. Bu direnişlerin bilimsel ve ekonomik gelişmeyi engellediği varsayımı da doğru değildir. Ulus devletler ve milliyetçilikle halklar üzerinde egemenlik ve sömürü düzeni kurmak isteyenlerin doğru olmayan tezleridir. Ticaretin ve manifaktürel üretimin ilk geliştiği yerler, birçok ülkede merkezi hükümete mesafeli ve bağımsızlığını önemli oranda koruyan kentlerdir. Konfederasyon oluşturan birimlerin gümrük vergilerini azaltma yoluna gitmeleri, merkezi devletlerin bu alanlara hâkim olmasından öncedir. Milliyetçilik bayrağı ile kurulan ulusal devletler, gümrük duvarlarını yüksek tutarak aslında bütünlüklü bir ekonomik yapıya ve ilişkiye sahip coğrafyaları birbirinden koparmıştır. Feodalizme karşı köylülerin isyanı uzun süreden beri vardır. Rönesans, reform ve daha sonra gelişen devrimler öyle denildiği gibi burjuva devrimler değildir. Halkların özgürlük ve demokrasi özlemi ve mücadelesinin, despot, baskıcı, sömürücü feodal düzene karşı yeni bir özgürlük hamlesi ve ayaklanmalarıdır. İsa ve Hristiyanlar sömürü ve baskıya karşı bir rolle ortaya çıktılar. Ancak daha sonra (300 yıl) köleci Roma'nın ideolojisi haline getirildi. Feodalizme karşı gelişen ayaklanmalar da aynıdır. Dolayısıyla özgürlüğünü ve kimliğini korumak isteyen şehirler ve konfederasyon oluşturan birimlerin merkezi devletleşmeye karşı direnişi feodal beylerin devletle çatışmasıyla benzer bir biçimde değerlendirilemez. Aksine insanlığın yaşamında sürekli var olmuş komünal demokratik değerlerin baskıcı, sömürücü ve egemenlikçi güçlere karşı çıkma eğilimidir. Bu eğilim yalnız feodal dönemde ve kapitalizme karşı direnişte değil, tarih boyu kendini daha özgürlükçü duruş olarak ortaya koymaya çalışmıştır. Belki sistemleri aşamamış ama onlar da içselleşerek ve onları değiştirerek bu değerleri taşıma rolünü oynamışlardır.

Paris Komünü Konfederal Bir Yapılanmadır

19. yüzyıldaki sömürü ve baskıya karşı ayaklanıp ezilenlerin özgürlükçü yaşamını pratikleştirmek isteyen Paris komünü de konfederal bir yapılanma içindeydi. Bu temelde tamamen halkçı ve özgürlükçü bir işleyiş ortaya çıkmıştı. Devletin merkezileşmesi gerektiği düşüncesinin toplumlarda kökleşmesi, kapitalizmin milliyetçi ideoloji ile ortaya çıktığı ulus devlet zamanı ile olmuştur. Devletin merkezi olması ve her hücreye nüfuz etmesi insanlara bir dini inanç gibi yerleştirilmiştir. Dolayısıyla ulus devletin aşılması ya da konfederasyon olmasını insanların haysalası almamaktadır. Kapitalizm şimdi de ulus devletin aşılmasını ve küçülmesini öngörüyor. Çünkü çıkarı ulus devletlerin aşılmasındadır. Bunu ideolojik bir yaklaşım ve özgürlükçü eğilimle değil, çıkar gereği yapıyor. Ulus devleti eleştirmesi ve özgürlük vurgular yapması sömürüyü hedefleyen bu çıkarını gizlemek içindir. Özgürlükçüler, sömürü ve baskıya karşı çıkanlar tabii ki emperyalist-kapitalist sistemin ulus devleti aşmak istemesine ağılayacak değildir. Kaldı ki kapitalizmin bu eğilimi yeni değildir. Tekelci kapitalizmin ve finans kapitalin başat hale geldiği emperyalizm aşamasıyla birlikte bu eğilim artarak yükselmiştir. 20. yüzyılın başında Lenin, enternasyonalist düşünceyi savunarak

ulusal değerleri yıpratmakla suçlanınca; buna verdiği karşılıkta bizleri suçlamanıza gerek yok, sizler ve tekelci kapitalizm uluslar arası hale gelerek bunu bizzat yapmaktasınız, cevabını vermiştir. Dolayısıyla dün olduğu gibi bugün de devrimciler olaya farklı yönden bakarlar. Bazı solcuların yaptığı gibi ulusal devleti korumayı bir ulusal kurtuluşçuluk gibi görmezler. Bugün dogmatik solcuların milliyetçilikle buluşması ulus devletin gerici rol oynamasını görememeleridir. Kendilerinin ancak bir ulus devletleri olursa varolacaklarını sanmalarıdır. Ulus devleti varlık nedenleri olarak görmeleri onların milliyetçi zehirden ve kapitalizmin illüzyonundan ne kadar etkilendiklerini gösterir.

Ulus devletin aşılması bize mücadele için yeni teorik yaklaşım, araç ve yöntemlerin gerekli olduğunu gösterir. Hatta sosyalistlerin etneryasionalist düşüncelerinin daha fazla pratik bulmasının önu açılmıştır. Hatta bu hedefe artık enternasyonalizm demek bile yetersiz kalır. Ulus üstü (sup nasyonal) bir mücadele dönemi başlamıştır. Artık uluslar arası dayanışmadan öte demokratik devrimci güçlerin birlikteliğini daha da sıklaştıran bir yaklaşımı gerektiren mücadele dönemine girilmiştir.

Konfederalizm tarih içinde görölen iki biçimiyle de bugün kendini dayatmış bulunmaktadır. Bunu demokratik ve özgürlükçü mücadelenin sonucu ve gereği olarak görmek gerekir. Bazılarının zihinleri bulandırarak bu gelişmeleri esas olarak kapitalizmin post-modern aşamasının gereği olarak yutturmasını deşifre etmek gerekir. Kapitalizmin yeni aşaması bu eğilime objektif olarak zemin sunduğu müddetçe değerlendirilebilecek konudur. Dolayısıyla kapitalist sistemin objektif olarak bu eğilimle tarihsel buluşma noktaları olsa da, esas olarak halkların özgürlük mücadelelerinin ve demokratik eğiliminin sonucudur. Öte yandan sisteme karşı mücadele ve ona alternatif bir dünya sistemi ortaya çıkarmakta ancak böyle bir eğilimi güncelleştirerek gerçekteştirilebilir.

Konfederasyonun birinci biçiminin devletlerin ve halkların gevşek ilişki içinde siyasal oluşuma gitmeleri olduğunu gördük. İkinci biçimi ise halkların kendi içinde uygulamaya soktukları demokratik konfederal ilişkilerdir. Anlaşılması için Avrupa'dan iki örnek verelim. Bugünkü Avrupa Birliği devletlerarası konfederalizme; Paris komünü ve Atina ise halkların kendi içindeki demokratik özgürlükçü yapılanmaya tekabül eden konfederalizme örnektir.

Birinci konfederalizm ulus devletlerin aşılmasıyla daha fazla güncel hale gelmiş durumdadır. Emperyalizm zorlamasa bile bilimsel teknik devrim, halklar açısından –belki paradoks olarak görebilir ama öyle değildir- emperyalist kapitalist sistem karşısında daha fazla güçlü konuma gelmek için böyle organizasyonları gerekli hale getirmiş bulunmaktadır. Çünkü ulus devleti aşan birlikler ekonomik, sosyal, kültürel gelişime daha fazla imkân verir niteliktedir. Zaten tarih içinde kapitalist döneme kadar siyasi sınırları bu kadar katı hale getiren, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin hareketliliğini göreceli olarak bu kadar sınırlayan başka dönem yoktur. Tabii ki kapitalist dönemin araçları bu sınırları aşan ve aşındıran niteliktedir. Bu nedenle eskisinden daha fazla ilişki ve hareketlilikten söz edilebilir. Ancak zihniyet olarak kapitalizm öncesi toplumların ve devletlerin sınırlarının daha fazla geçirgen nitelikte olduğunu söylemek doğrudur. Tabii ki tüccarlar her zaman kendi pazarlarını oluşturmak ve başkalarını kendi alanına sokmak istememiştir. Bu

konuda devletlerin ve güç odaklarının himayesi altında olmuşlardır. Ancak zihniyet olarak hiç bir dönemde ulus devlet kadar katı, bürokratik ulusal duvarlarla karşılaşmamıştır. Nasıl ki Sovyetler Birliğinde dışa kapalı ve yüksek duvarlarla çevrili sistem tarihin akışı ve gerçekleri karşısında arızı bir durumduysa, benzer biçimde tüm ulusal devletler de tarih içinde arızı bir konumdadır. Belirli bir etnisiteye dayanan devletler bile tarih içinde bu kadar dar görüşlülük ve geçirgenliği az olan bir konumda olmamışlardır.

Bugün Avrupa Birliği başta olmak üzere ulus devletlerden vazgeçme yaşanıyor. Böylece halkların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi önündeki suni duvarlar yıkılmış oluyor. Avrupa Birliği, Avrupa burjuvazisinin ABD karşısında ayakta kalmasının da alternatifidir. Yakın zamanda uzak doğuda, Latin Amerika'da benzer eğilimlerin artacağını söylemek gerekir. Bilimsel-teknik devrim de, ihtiyaçlar da bunu gerektiriyor. Buna yalnızca burjuvazi değil, halklar da ihtiyaç duyuyor. Küreselleşen şirketler ve kapitalizmin, yine rantçı sermayenin halklar için yarattığı yıkımlar ve olumsuzluklar nedeniyle ulusal devletlerin aşılmasına karşı çıkmak yanlıştır. İngiltere'de Çartist hareketinin kapitalizmin getirdiği acıların suçunu makinelerde görüp saldırması gibi bir şey olur ki, bunun da halklar için, ezilenler için bir yarar getirmeyeceği açıktır. Mücadelenin teorik, pratik araçlarını geliştirmeyenler ve mücadele gücü gösteremeyenler böyle davranabilir. Ancak olumsuzlukları aşmak isteyen devrimciler ve demokratlar gerçeklerden kaçan değil de, onunla etkili mücadele eder bir pozisyon tutturmaya çalışır. Bakış açısı gerçekçi, tarihi ve bugünü okur biçimde olursa, geleceği halkların çıkarına etkilemek, yönlendirmek mümkün olur. Bu çerçevede ulus devletlerin aşılmasını ve konfederal eğilimlerin gelişmesini olumlu görmek gerekir. Böylelikle tarihin en zehirli ve insanlığa acı veren milliyetçi ideoloji zayıflar. Milliyetçilik, demokrasinin en temel ögesi olan ötekini anlama, onunla eşit ve yan yana bulunmaya karşı en kötü bir saldırı olmuştur. İnsanlığın taşıdığı komünal demokratik değerler, merkezi ulus devlet ve onun ideolojik silahı olan milliyetçiliğin ağır saldırıları altında kalmıştır.

Ulus devletlerin aşınarak konfederal sürece girmeleri yalnız dışa karşı değil, içeride de demokratik, eşitlikçi ve özgürlükçü eğilimlere ivme kazandıracak bir etkide bulunur. Özellikle milliyetçiliğin komşu halkları birbirine düşürmesi sona ererek, yeni bir zihniyetin gelişmesi hızlanır. Devletlerarası konfederal ilişki dünya genelindeki küresel emperyalizmin kendi etrafında yeni bir merkezileşme yaratmasına karşı da alternatif bir siyasal model haline gelebilir.

Bizim daha fazla üzerinde durmak istediğimiz devletlerin gevşek siyasal ilişkisi olan konfederalizmden çok, halkların, etnisitelerin komünal demokratik değerler temelinde geçmişte kendi içlerinde pratikleştirdikleri konfederalizmin bugün güncel hale getirilmesinin nasıl olacağıdır.

Robert Owen, Kropotkin Proudhon gibi ütöpik sosyalistler ve her türlü devlet karşıtı olan anarşistler, devlete karşı halkların seçeneği olan konfederasyonları öngörmüşlerdi. Avrupa için de bölgesel federasyonların federasyonu olarak ifade edilen Avrupa konfederasyonunu savunmuşlardı. Bunu da demokratik ve daha özgürlükçü bir toplum yaratmak için en uygun model olarak düşünüyorlardı. Demokrasi ile merkezileşme tarih içinde hep birbirine zıt olan olgular olmuştur.

Demokrasi mücadelesi bir yönüyle merkezi iktidarın sınırlandırılarak çevrenin ve halkın irade ve karar gücünü arttırmaktır. Böyle olması komünal demokratik değerlerin geriletilmesi, bu temelde hiyerarşik sistemin iktidarı merkezileştirip tekeline alması sürecine de uygundur. Merkezileşme ve devletçi toplum, komünal demokratik değerleri gerileterek kendini var etmişse; demokratikleşme de merkezileşme ve devleti gerileterek kendini var edecektir. Dolayısıyla demokrasi mücadelesi ne Atina ile başlamış ne Magna Charta belgesiyle yeni bir başlangıç yapmıştır. Merkezileşmiş devletçi tüm toplumlara karşı mücadele demokrasi mücadelesidir. Dolayısıyla kralların tanrı olmayacağını söyleyen Hz. İbrahim de demokrasi tarihinin önemli bir kilometre taşıdır. Tarih içinde irili ufaklı bu yönlü mücadeleler özü itibarıyla demokrasi mücadelesidir.

Merkezileşme ve karar gücünün bir yerde toplanması her zaman toplumların ve bireyin iradesini kıran bir nitelik taşır. Dolayısıyla bir yerde demokratikleşme ve demokratik ilişkiler ortaya çıkarılacaksa karar gücünün dağıtılmış, her şeyden önce de, halk tabanına verilmesi ve yayılmış olması gerekir. Bu da yetmez, halkın ve bireyin iradi ve bilinçli katılımına elverecek bir sistem oluşturulması önemlidir. Sınıflı toplum gücü merkezileştirerek devletçi toplumu ortaya çıkarma ve böylece sömürsünü gerçekleştirmeyi gerekli kılar. Bu güçlerin demokrasiyi anlama, yorumlama ve uygulama biçimleri de bu ufkun sınırlarında seyreder. Temsili demokrasi pratiği ortaya çıkarmıştır ki halkın kendini güçlü yansıttığı ve çıkarlarını koruyabildiği bir model değildir. Burjuvazi elindeki imkânlarını kullanarak bu temsilcileri etkilemekte ya da onları kendi çıkarlarının çemberi içinde kalmalarını sağlamaktadır. En kötüsü de temsili sistem büyük savaşları ve yıkımları önleyememiştir. Hatta temsilcilerden oluşan parlamento bu yıkımların aracı olmuştur. Dolayısıyla halkın katılımının sürekli olacağı bir sistem ihtiyacı doğdu. Sivil toplum örgütlerinin ikinci dünya savaşı sonrası yaygınlaşması bu ihtiyacın sonucudur. Böylelikle dört yılda bir sandığa gitmeyle sınırlı katılım böylece sürekli hale getirilmeye çalışılmıştır. Ancak sivil toplum örgütlerinin varlığı da mevcut parlamenter sistemde birey ve halkın iradesini geliştirme ve ortaya koyması açısından yetersiz kalmaktadır.

Halk Demokrasilerinde İktidar-Devlet Hedef Edinilmez

Kürt Halk Önderi "Bir Halkı Savunmak" adlı kitabında "devlet çokça işlendiği gibi çok eski ve üst toplumun temel örgütüdür. Demokratik tarzda oluşmaz. Geleneksel ve atamalarla yürütülür. Üst toplum kendi içinde demokrasi uygulayabilir. Buna üst sınıfların demokrasisi de denilebilir. Bu devlet için bir örtü vazifesi görür. Çoğu batı cumhuriyet modelinde olan bu demokrasiler devleti esas alır. Önce devlet sonra demokrasi gelir; devlet olmadan demokrasiyi düşünemezler. Halk demokrasilerinde ise iktidar-devlet hedef edinilmez. Devlet olmayı hedefleyen demokrasi kendi eliyle varlığına son vermiş olur", belirlemesiyle temsili demokrasinin niteliğini de ortaya koymaktadır. Temsili demokrasi demokratik kültürün geliştiği bugünkü ortamda bile üstte kalmakta, halkın çıkarlarından uzak durmaktadır. Sivil toplumların gelişkin olması da bu niteliği fazla değiştirememektedir.

Yerel yönetimler ve özgür belediyeçilik, üstte kalan ve merkeziyetçi devlet

modeline benzeyen temsili demokratik modele karşı demokrasiyi tabandan geliştirecek önemli alanlardır. Günümüzde yerel yönetimler demokrasinin gelişmesinde önemli roller oynamaktadır. Ancak bunların da çok yerel kalarak ufku dar bir konumu yaşadıkları sıkça görülen bir durumdur. Merkeziyetçilik demokrasi için bir tehlikeyken, bu darlaşma eğilimi nedeniyle yerelcilikte başka bir tehlike olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu gerçekler demokrasiyi yaygınlaştıracak ve derinleştirecek bir modele ihtiyaç göstermektedir. Bu da alttan örgütlenen ve devlet modeline dayanan bir merkezileşme içermeyen demokratik konfederalizmdir. Bu devletlerin değil, toplumsal kesimlerin demokratik örgütlenme modelidir.

Toplumsal kesimler kültürel, etnik, dinsel, emekçiler ve başka kesimlerden oluşmaktadır. Bunların her biri kendi içinde örgütlenerek yerel meclislerde yer alırlar. Yapılan ortak işleri koordine eden bir koordinasyon da oluşturulur. Tabandan bireyin katılımının bilinçli, etkin ve iradeli olması açısından bireylerin sorunlara hâkim olacağı ölçülerde birimlerin öz-yönetimlerinin örgütlenmesi de demokratik konfederalizm için önemlidir. Büyük üniteler, bireylerin sorunlara hâkim olamadığı ölçekte olduğundan iradeli ve bilinçli bir katılıma olanak vermemektedir. Dolayısıyla da özgüveni olan sağlıklı, özgür ve demokratik birey ortaya çıkmıyor. Bilinçli katılımın olanaklı hale geldiği daha küçük ölçekli ünitelerde bireyin özgüveni ve ruhsal durumu toplumun demokratikleşmesi ve sağlıklı gelişiminde daha etkili hale gelir. Duyarlı ve sorunlar karşısında kendinden bir şeyler katan bireyler ortaya çıkar. Böyle bir ölçekte demokratik iradesi ve katılımı artan bireyin bilinçlenmesi de gelişerek daha geniş ölçekteki (ülke çapında veya daha evrensel konularda) sorunlar üzerinde de olumlu katkıları olacak tutum gösterebilir. Çünkü yereldeki bu bilinç onun genel bilinçlenmesinde önemli bir temel olur. Yereldeki bu demokratik örgütlenme ve katılımın dar ufuklu kalmaması açısından konfederalizm de önemli bir açılım yaptırır. Örneğin, birkaç yerel birim kendi özgünlüklerini ve bağımsız kimliklerini önemli oranda koruyarak bir araya gelip bir konfederasyon oluşturur. Böylece konfederalizm hem merkeziyetçi, toplumu boğan ve bireyin iradeli katılımını engelleyen sistemi aşarak demokrasiyi tabana yayar hem de yerel dar görüşlülüğü ortadan kaldıran bir işlev görür.

Toplumsal örgütlenmenin konfederal biçimi ve buna dayanan siyasal örgütlenmeler toplumların demokratikleşmesinde ve demokratik reflekslerin gelişmesinde daha etkili rol oynarlar. Bu sistemin her gün yeniden ve yeniden demokratik kültürü derinleştiren ve yaygınlaştıran özelliği vardır. Demokraside fazla iddialı olan Avrupa'da bile kitlelerin siyasete ilgisi azalmıştır. Siyasete karşı bir yabancılaşma yaşanmaktadır. Hatta kitlenin ve toplumun kendisini ilgilendiren kararlara katılımı anlamına da gelen siyaset kötülenir bir konuma düşmüştür. Avrupa'da böyleyse diğer ülkeler de bu durumun daha da kötü olduğunu belirtmek gerekir.

Demokratik konfederal örgütlenme siyasetin bu düzeyde kötülenmesini ortadan kaldırıp, halkın siyasete ilgisini artıracak bir olgudur. Demokratik konfederalizm toplumu ve bireyin doğrudan muhatap olduğu konuları daha yakından takip edileceği bir örgütlenme biçimi olduğundan toplumun çoğunluğunu örgütleme

potansiyeline sahiptir. Aynı zamanda bu modelin bireyleri kararlara katılım ve bu kararlari takip etme durumunda olduğundan örgütlenme ve siyasetin canlandığı bir ortamda ortaya çıkarır. Demokrasi ve demokratik kültür, katılım ve örgütlenme ile gerçekleşir ve yaygınlaşır. Dolayısıyla konfederal örgütlenme biçimi katılım ve örgütlenmeyi temsili demokrasiden daha kapsamlı sağladığından gerçek anlamda demokratik toplum yaratma olanağı verir.

Mevcut temsili demokrasilerde hem sistem hem de onun örgütlenmeleri merkezden aşağıya yönelik bir örgütlenme içindedir. Piramidin en üstünde halk değil siyaset bürokratları ya da profesyonel politikacılar yer almaktadır. Bunlar da halktan kopuktur. Halktan çok devlete ve onun temel dayanağı olan kesimlere duyarlıdır. Konfederal örgütlenmede piramit tersine çevrilmiştir. Örgütlenmenin ve karar gücünün en etkili ve güçlü kesimi tabanıdır. Yine bugünkü gibi yönetimlerin hem karar aldığı hem uyguladığı bir sistem yerine, tabanın ve onun oluşturduğu yerel meclislerin daha güçlü konumda olduğu, yönetim yerine geçen koordinasyonların sadece koordine ve uygulama ile sorumlu oldukları görülür. Konfederal örgütlenmede yer alan her birimin bağımsızlığı önemli düzeyde vardır. Kendi örgütlenme alanlarında kendileri sorumludur. Konfederasyonlar işlevlerine göre örgütlenmelerden oluşacağı gibi coğrafi birimlerin esas alındığı bir ölçekte de oluşabilir. Her coğrafi (yerel birim) birim kendi içinde işlevleri farklı olan (kültürel, sosyal, ekonomik, siyasal) örgütlenmelerin konfederal örgütlenmesini sağlar. Etnik, kültürel kesimler, kadın, genç ve her türlü sosyal güçler konfederasyon esasına göre kendilerini örgütlerler.

Kürdistan yerel birimlerin içinde yer aldığı dört demokratik konfederal örgütlenme sahası biçiminde ele alınabilir. Yerel meclislerin yanında bölgesel konfederal meclisler de oluşur. Bunlar daha çok yereller arasında koordine, ilişki ve denetim işlevini görürler. Biz bunu bir örnek olarak verdik. Yerel ölçeklerin ve bunun üst örgütlenmesi ve koordinasyonu olan demokratik konfederasyonların nasıl şekilleneceğı tartışmalarla ortaya çıkarılır. Kadın, gençlik ve diğer kesimler kendilerini örgütleyerek, bu konfederasyonların en etkin gücü olabilirler. Bunlar demokrasiyi toplumda etkin kılacak, dinamizm ve ruh kazandıracak önemli güçtürler. Toplumun demokratikleştirmede rol oynayacak, yine bu demokrasiyi zenginleştirip, derinleştirecek tüm kesimlerin örgütlenip, demokratik konfederalizm içinde yer almaları da önemlidir.

Demokrasiyi Geliştirmeden Sosyalizm Olmaz

“Bütün bunlar (ortaya konulan demokratik örgütlenme ve sonuçları kastediliyor) sorunların çözümü için bir yol gösterir. Benim sosyalizm anlayışım şu: Reel sosyalizm dâhil, devlete dayanan bir sosyalizm anlayışını doğru bulmuyorum. Benim demokratik konfederalist anlayışım budur. Demokrasiyi geliştirmeden sosyalizm olmaz. Sovyet hegemonyacılığı ile tutmadı. Sovyetler Sümer rahip devleti gibiydi. Çin de öyle. O yüzden ABD karşısında tutunamıyorlar.

Ortadoğu’nun mevcut durumu ne üstten ABD’yi, ne de alttan halkı kabul eder. Yönetimler bu arada sıkışmışlardı. Ya kendilerini dönüştürürler, ya da ABD’nin baskısı karşısında ezilirler. Yeni bir milliyetçi dalga nasıl geçmişi kaybettirdiyse, bugünü de kaybettirir. Burada demokratik konfederalizm ilaç gibidir.

ABD milliyetçiliği kışkırtıp, bir yüzyılın kaybına yol açabilir. Milliyetçilik bir yüzyılı kaybettirdi, bu yüzyılında kaybolmaması için demokratik konfederalizmi tabandan örgütlemek gerekir. Bu ana çizgidir. Demokratçılığa dayanan sosyalizm olmalı. Bunun özü daha önce program için açtığım altı maddedir. AB demokratikleşiyor, Türkiye demokratikleşiyor, Kürt hareketi demokratikleşiyor. Yanlış anlaşılmasın Türkiye konfederalizm olsun demiyorum. Üniter yapısını koruyarak, ama demokratik bir cumhuriyet olsun diyorum. Talabani-Barzani devleti yerine Kürdistan Demokratik Konfederalizmi diyorum. Bu, Türkiye Cumhuriyeti ile dost olmalı. Demokratik Konfederalizm Kürt milliyetçisi değildir. Milliyetçi devletçilikten uzak durulması, demokratik ulusçuluğa önem verilmesi ve AB sürecinin bir sentez olarak algılanması gerekir. Bu temelde halkın seferber olmasını istiyorum. Ortadoğu ve hatta bütün dünya halkları için geçerli çözüm demokratik konfederalizmdir. Demokratik konfederalizm devlet olmayan, demokratik ulus örgütlenmesidir. Demokratik konfederasyon azınlık örgütlenmesidir; kültür örgütlenmesi, dini örgütlenme, hatta cins örgütlenmesi ve buna benzer örgütlenmelerdir. Buna demokratik ulus ve kültür örgütlenmesi diyorum. Her köyde demokratik bir komün çıkar. Her kültürel örgütlenmenin ve diğerlerinin tümünün birleştirilmesi konfederasyondur. Çizgi olarak yansıtılmalı. Buna devlet olmayan demokratik konfederasyon diyorum.

Bunun tarihi örnekleri de var. Daha önce Atina demokrasisi vardı. Sümerlerde de benzer bir örgütlenme vardı. Savunmamda bunları açmıştım. Avrupa konfederalizmi doğuyor. Ortadoğu konfederalizmi de olabilir. Kürtler için de Ortadoğu'da Kürt konfederalizmi uygundur. İsrail ve Filistin kendi aralarında demokratik konfederalizmi oluşturabilirler. 22 Arap devleti, kendi arasında demokrasiyi gözetken demokratik konfederalizm olabilir. Türkler kendi aralarında Türk demokratik konfederalizmi kurabilir. Bütün Türkleri tek devlet bayrağı altında toplayamazsınız. Çünkü hepsi milli devletlerdir. Ancak kendi aralarında demokratik konfederalizm olabilir.

Kürtler için de uygundur. Kürtler kendi içinde, sınırlara dokunmadan, kendi aralarında Kürt demokratik konfederalizmi kurabilirler. Bütün Kürdistan parçaları, sınırlara dokunmadan, sınırları engel yapmadan, sınırları bir köprü olarak görüp demokratik konfederalizmi geliştirebilirler. Kürtler kendi aralarında siyasi, kültürel ve politik ilişkiyi sağlarlar. Sınırları yıkmak değil, köprü yapmaktır. Bunun kimseye zararı yoktur. Bu yapılmazsa kan deryasına döner. Kürtler kanlı bir süreçten ancak böyle kurtulabilirler. Kanser Kürt demokrasisi böyle gelişir. Aksi halde Filistin-İsrail benzeri kanlı süreç yaşanır. Bu çözüm Kürt milli devleti etrafındaki boğazlaşmayı önler. Bunun için ulus devletlerin demokrasiye açık olmaları tek şarttır. Kürtlerin demokratik bir ulus olmalarına karışmayacak, uzlaşacak. Bu muazzam kazandırır. Türkiye, İran, Suriye ve hatta Kürt devletçiliği de buna engel olmamalıdır"

Demokratik Konfederalizm Aynı Zamanda Demokratik Uluslaşmadır
Kürdistan Özgürlük Hareketi PKK öncülüğünde özgürlük ve demokrasi mücadelesinde kararlı bir halk ortaya çıkardı. Ne var ki bu halkın yeterince örgütlenmediği ve demokratik kültürün derinleştirilemediği de diğer bir gerçektir. Bunun örgütlenme tarzı ve modeliyle ilişkisi vardır. Halkı sorunlara

yabancılaştırmayarak bizzat politikanın öznesi haline getiren bir örgütlenme gerçekleştirilemedi. Politika belirleyerek halktan destek isteyen ve uygulamayı da kendisi yapan bir model halkın politikaya ilgisini yükseltemez. Amaç, program ve izlediği politika doğru olsa bile, örgüt modeli halkı katan, örgütlenmeyi esas alarak tabana dayandıran nitelikte olmazsa, örgütlenme gelişemeyeceği gibi doğal olarak demokratik kültür ve demokrasi de gelişemez. Demokratik konfederalizm aynı zamanda demokratik uluslaşmadır. Ulusu pazar etrafında örgütlenen bir birlik ve toplumsal form olarak görmek yanılıdır. Bu tanımlama burjuvazinin kendini ve ulus devleti meşrulaştırmasıdır. Ne yazık ki sosyalistler de bu tezi esas almışlardır. Hâlbuki etnisite tarihin en özgür ve canlı birimleridir. Eğer uluslaşma etnisitenin halkların, bireylerin birbirleriyle sıkı ilişki ve ortak çıkarlar etrafında örgütlenmesiye, toplumun konfederal biçimde genişliğine ve derinliğine tümüyle örgütlenmesi o toplumu demokratik ulus haline getirir. Uluslaşma bu biçimiyle daha kapsamlı ve yoğun hale gelmiş olur. Demokrasiyi, eşitliği, adalet ve imkânlarını paylaşan demokratik ulus haline gelinir.

Demokratik konfederal örgütlenme hem yerel sorunlar (ekonomik, sosyal, kültürel) için örgütlenmeyi derinleştirir; hem de ulusal sorunları milliyetçi olmayan temelde çözme mücadelesi içine girer. Demokratik örgütlenme ve kültürünü geliştiren bir toplum dilinin, kültürünün, kimliğinin yasaklanmasının gelişmesi önüne engel konulmasını kabul etmez. Demokratik örgütlenme ve kültür temelinde uluslaşmış toplumların mücadele gücü ve azmi daha da yüksektir. Bunun için daha önceleri uluslar açısından ilk önce demokratik devrimden söz ederlerdi. Bu demokratik devrim demokratik kültürü ve demokrasiyi geliştiren bir örgütlenme ile daha da derinleştirilirse bu gerçek anlamda demokratik ulus olur. Savunma ve mücadele mekanizması da çok güçlenmiş olur.

Konfederal örgütlenme ulusal kimliği soyut olmaktan çıkarır daha da somut ve herkese mal eder hale getirir. Çünkü demokratik konfederalizm bireylerin ve yaşanan yerin kendini ulusal kimlik içinde görmesine katkıda bulunur. Kendi yaşam ve kültürünü ulusal kimliğin kopmaz parçası olduğu bilincine varır ve bu değerlere daha bilinçli sahip çıkar. "Ulusal birliğe ise hiçbir biçimde olmayacak düzeyde güç katar. Köyü, şehri, bölgesi ve bundan yola çıkarak da tüm ulusla organik bağ içinde olur. Kültür ve duygu bağı en somut hale getirir. Tarihte birliği dağıtılmış, kendisi olmaktan uzaklaştırılmış, birbirine yabancılaşmış Kürtler için en iyi ilaç demokratik uluslaşmadır. Demokrasi ve demokratik örgütlenme her bakımdan toplumun yoğunlaşmış halidir. Demokratik örgütlenme ve demokrasi gelişmemişse o toplum dağınık ve yoğunluğu olmayan niteliktedir. Demokratik konfederalizm bu niteliğiyle inkârcılık ve sömürgeciliği boşa çıkaracak bir halk gücü ve örgütlenmesi anlamına gelmektedir. Yaşamın her alanını kapsayan ve cevap veren örgütlenme olduğu için inkârcı, sömürgeci egemenlik ve baskıyı işlemez hale getirir. Devletin kurumlarının gerekli olmadığı alanlarda kendi örgütlenme ve kurumlarını geliştirir. Kürt sorununu ve irade olmasını kendi cephesinden çözen bir düzey ortaya çıkar. Inkârcı politikaları anlamsız hale getirerek demokratik çözüme zorlar. Demokratik konfederalizmin Kürdistan ve Kürt halkı açısından böyle bir rolü de vardır. Tabii ki bunun işlemesi açısından inkârcılığın ve inkârcılığı ayakta tutan zor sistemi ve bunun özel savaş

yöntemlerini terk etmesi gerekir. İnkârcılığın bugün olduğu gibi anlamsız hale gelmesine rağmen, eski yöntemlerde ısrarlı olunursa demokratik ulusun en doğal hakkı olan meşru savunma yapması da gündeme girer. Demokratik konfederalizm bu durumda kendi meşru savunmasını örgütler. Diğer meşru savunma güçlerini de destekler.

Demokratik konfederalizm Kürdistan'daki bir devletçikle Türkiye devletinin konfederal bir birlik oluşturması değildir. Kürt sorununun çözümünde ön açıcı bir yoldur, denilirken, kast edilen bu değildir. Kürt halkının ekonomik, sosyal, kültürel ve tabii ki siyasal örgütlenmesinde engel oluşturulmasın ve bu temelde şiddete, bastırmaya ve inkâra dayanmayan bir çözüm bulunsun, denilmektedir. Böyle bir çözüm için Kürt halkının örgütlenmesi ve iradesi önemlidir. Ancak sancısız ve acısız olması açısından Türk devletinin inkâr, şiddeti ve imhaya değil demokratik yaklaşıma ve demokrasiye duyarlı hale gelmesi de önemlidir.

Demokratik konfederalizm milliyetçilik ya da dış güçlere dayanarak değil, halkın örgütlenmesi ve gücü ile çözümü dayatan potansiyele sahiptir. Milliyetçilik halkı esas almadığından dış güçlere dayanmaya yönelir. Konfederal biçimde örgütlenmiş bir Kürdistan milliyetçiliği silah olarak kullanmadan sorunu çözme gücüne ulaşır. Dolayısıyla dış gücün desteğine ihtiyaç duymaz. Uluslar arası demokratik kamuoyu ve onun moral desteği önemlidir ama örgütlü bir halk kendi gücüne dayanarak sorunu çözebilir. Dünya koşulları ve mevcut siyasi konjonktür de böyle bir çözüme uygundur. Bu çözüm devlet olmadan, ona gerek kalmadan Kürt halkının siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak kendini irade yapması ve bu alanlarda özgürlüğünü yaşamasıdır.

Milliyetçilik her zaman halkın demokrasi bilinci ve demokratik örgütlenme eksikliği üzerinde kendini örgütler. Bir halk örgütlenmesine dayanarak değil, egemen sınıfların kendine yakın kesimleri örgütlemesine dayanarak kendisini var eder. Halkın örgütlenmesinin zayıf olduğu zaman kendi örgütlenmesini etkin kılar ve toplum üzerinde hâkim olur. Çünkü halkın tek güç kaynağı örgütlenmesidir. Bunu da en iyi biçimde demokratik federal örgütlenme temelinde yapar. Kendisini demokratik federalizm temelinde örgütleyen bir halk iktidar zihniyetine dayanan milliyetçiliğe, iktidar ve devlete ihtiyaç duyulmadan Kürt sorununun demokratik çözümünü hedefler. Demokratik konfederal örgütlenmesinde derinleştirdiği demokratik kültür ve örgütlenmesiyle komşu halklarla kardeşçe yaşamasını bilir ve bu yaşamı bu halklara da öğretir. Özcesi demokratik konfederal bir örgütlenme ile özgür Kürdistan'ı yaratmak, Kürt sorununu milliyetçilik ve devlet özlemleri duymadan çözüme götürme gücü ve mücadelesi demektir.

Kürt sorunu Kürdistan'ın diğer parçaları ile konfederal bir ilişki içinde daha köklü çözüme kavuşur. Böylece sınırları değiştirmeden Kürt halkının doğal hakkı olan sosyal, kültürel ve ekonomik ilişki kurma sorunu böylece karşılanmış olur. Dolayısıyla Kürtler bölge ülkelerinin birbiriyle ilişkisini güçlendiren köprü haline gelir. En önemlisi de demokratik birikimi ile tüm Ortadoğu'nun demokratikleşmesinde etkin rol oynarlar. Ortadoğu'da demokratik konfederalizmin temeli haline de gelirler. Çağımızın genel eğilimi ulus devletlerin aşınmasıyken, Kürtler böyle bir konfederal ilişkiyle Ortadoğu'da çatışma değil, barış köprüsü rolü oynayarak, 21. yüzyıla damgalarını vurabilirler. Zaten 20.

yüzyılda Ortadoğu'da hangi halk demokraside öncü ve etkin olursa, 21. yüzyıl Ortadoğu'da onun yükselişine tanıklık edecektir. Tarih, demokratik halk gücü oluşturanlara yürü ve rolünü oyna diyecektir. Kürtler kendi aralarında bir konfederal ilişki içinde olursa, bu model Kürtlerin siyasal ufkunu ve sorunlara çözüm bulma yaratıcılığını arttırır. Bu niteliğiyle bölge ülkelerinin sorunlarının çözümüne de her bakımdan katkı sunar. Konfederal bir ilişki bölge ülkelerinin de zararına olmaz. Tabii ki şundaki milliyetçi ve inkârcı tutumlar bu tür ilişkiden korku duymaktadır. Ne var ki bu ilişki hem Kürtlerin hem bölge ülkelerinin ortak çıkarıdır. Tüm halkların çıkarına olan tek çözüm de budur. Kürtler için de en doğru ve geliştirici olan da böyle bir konfederalizmi işler hale getirmek olacaktır. Şu anda Kongra-Gel böyle bir konfederasyonun alt yapısını ve zihniyetini hazırlamaktadır. Tüm parçalar özgür ve demokratik bir ortamda böyle bir ilişkiyi sağlamak için güçlerini birleştiriyor ve tüm parçalar için moral, güç ve mücadele enerjisi ortaya çıkarıyorlar.

Dünyada sınırlar aşıyor. Ülkeler de dünyadaki gelişmelere ayak uydurmak ve güç olmak için komşu halklarla bir çok konuda ilişki geliştiriyor. Siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel alanda konfederasyonlar oluşuyor. Bu gelişmeler zorunluluktan çok ihtiyaç ve daha iyi ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama ulaşmak için gerçekleştiriliyor. Böyle ilişkilere ve demokratik konfederasyona en fazla da Ortadoğu'nun ihtiyacı var. Bölgede bin yıllardır bir arada yaşayan ama düşman haline getirilen halklar gerçeği var. Bu halklardan kaynaklanan bir sonuç değildir. Daha fazla da batı kaynaklı milliyetçilik ve ulus devlet yapılanması bu durumu ortaya çıkarmıştır. Ekonomik, sosyal ve kültürel gerilikler de bu nedenledir. Dolayısıyla Ortadoğu'daki bütün hastalıklar için ilaç, demokratik konfederasyondur.

Ortadoğu tarihsel olarak birbirini bütünleyen bir coğrafyadır. Katı sınırlar onun gücünü yüreğini, beynini, duygularını parçalamaktır. Geçmişini, güç kaynaklarını parçalamaktır. İnsanlık ve uygarlık yaratan coğrafyayı çok katı sınırlara bölmek harakiri yapmaktır. Bunun hiçbir halka yararı olmaz. Bölge zaten tarih boyunca doğal bir federasyondur. Coğrafyası ikiye bölündüğü tarihler olmuştur. Ancak üçe, beşe, ona bölündüğü görülmemektedir. Ortadoğu'da her şeyden önce milliyetçiliği zayıflatacak kıracak bir adım gereklidir. Bu da demokratik konfederalizmdir. Böyle bir siyasi organizasyon gerçekleşirse milliyetçilik yerine dayanışma gelişecek, Ortadoğu'nun tarihi değişecektir. Eğer konfederalizm gerçekleşirse bu kısa sürede Avrupa Birliği gibi bir organizasyona dönüşür. Belki bugün federasyon zordur. Çünkü mevcut önyargılar şimdi buna imkân vermiyor. Ancak belirli bir ilişki düzeyi yakalanırsa tüm ülkeler ilişkinin daha da geliştirilmesini isteyemeye yönelecektir. Çünkü Ortadoğu halklarının ortak yanları çoktur. Birinci ve ikinci dünya savaşını yaşayan ülkeler birlik kurabiliyorsa, bir başlangıç yapıldığında böyle bir şey burada daha kolay gelişir.

Ortadoğu'da bunlar olmaz, demokratikleşme gelişmez düşüncesi dış güçlerin, batının empoze ettiği ve bizim de düşüncesizce kabul ettiğimiz bir varsayımdır. Ya da gerici, otoriter ve kabuk hale gelmiş iktidarlara bakarak böyle bir değerlendirme yapmak doğru değildir. Yakın bir gelecekte tabanda ve tavanda neden birlik kurmuyoruz, eğilimi tüm ülkelerde gelişecektir. Dış güçlerden bunu

engellemeye çalışanlar olsa da yaşamın öğrettikleri aklıyla düşünenleri bu noktaya getirecektir.

Ortadoğu'da büyük coğrafya bütünlüğü sağlayanlar ve çağa ayak uyduranlar her zaman büyük güç olmuşlardır. Eğer emperyalist ve sömürgeci emeller beslemeden bir birlik ortaya çıkarsa bu birlik dünyada yeni bir ekonomik, siyasi ve kültürel güç olacaktır. Ortadoğu'da gerçekleştirilecek böyle bir organizasyon eğer yerelde halkın güç olacağı ve katılım göstereceği diyalektik birliği yakalayabilirse, yani tüm Ortadoğu'da halkı güç yapan demokratik federalizm yaygınlaştırılırsa, çok çarpıcı bir uygarlık hamlesi ortaya çıkacaktır.

Ortadoğu'da komünal demokratik değerler güçlüdür. Bu değerler özgürlük ve eşitliğe önemli bir zemindir. Dikkat edilirse bilinen eski tüm toplumcu hareketler bu coğrafyada çıkmıştır. Tek tanrılı dinler zaten toplumcudur. Çıkışları özgürlükçüdür, eşitlikçi ve adalet istemektedirler. Eğer bireysel özgürlükler bu toplumculukla dengeli hale gelirse, Ortadoğu demokrasinin komünal ve eşitlikçi değerler üzerine oturduğu güçlü ve çekici bir coğrafya haline gelir. Avrupa'daki çıkarıcı, bencil ve nalıncı keseri gibi daha çok üst toplumun çıkarına yontan bir demokrasiye gerçek anlamda alternatif ve sentez olan halkın demokrasisi ortaya çıkarılır. Ortadoğu'da çıkarıcılık Avrupa kadar güçlü değildir. Öyle çok fazla rekabet edecek bir konumları da yoktur. Dolayısıyla bir konfederasyon kurmayı engelleyecek etkenler düşünülmediği ya da söylenildiği gibi fazla değildir. Türkiye'nin Avrupa Birliğine girmesi böyle bir konfederasyonun Türkiyesiz olmasını gerektirmez. Siyaset bir çözüm yolu bulur. Hatta Avrupa Birliğine alınmak istense bile Türkiye ile böyle bir konfederasyon ilişkisi için özel bir formül bulunması Avrupa'nın da işine gelir.

Böyle bir proje Amerika'nın Büyük Ortadoğu Projesine alternatif mi olacaktır? ABD'nin kendine bağlı böyle bir proje gerçekleştirmesi zordur. ABD'ye bağlı böyle bir coğrafya yaratmaya çalışmak boştur. Eğer ABD ile kavgalı olmayacak, demokratik ve özgürlükçü bir Ortadoğu kastediliyorsa, bu zaten Ortadoğu halklarının da isteğidir. Yakın bir zamanda böyle bir Ortadoğu da gerçekleşecektir. ABD müdahalesi ve başka etkenler de böyle bir süreci hızlandırma rolü oynayabilir. Zaten ABD'nin müdahalesi demokratik güçlerin ve halkların daha fazla sorgulayıcı yaklaşmasını beraberinde getirmiştir. Demokratikleşmeye ve özgürlüğe ihtiyacı halklar da derinden duymaktadır. Ancak bunun yanında ABD'ye tepki de gelişmektedir. Dolayısıyla doğal olarak ABD'nin istediği bir Ortadoğu projesinin değil de halkların daha çabuk benimseyeceği demokratik Ortadoğu konfederasyonunun gerçekleşme şansı yüksektir.

Demokrasi Türkiye dâhil tüm Ortadoğu halklarının kapısına dayanmıştır. Başta Kürt halkı olmak üzere halkların mücadelesi demokrasinin gelişmesinin zeminini önemli oranda yaratmıştır. Artık mevcut iktidarlar yalnız dış güçlerle çatışma içinde değil, bundan daha fazla da kendi halkı tarafından kabul edilmeyen bir durumdadır. Dolayısıyla demokrasiden artık kaçınılamaz. Eğer dogmatizm ve kabuk bağlayan iktidarlar aşılsa bu coğrafyada demokrasinin gelişmesinin kaynakları fazlasıyla vardır. Ülkelerin demokratik bir konfederasyon örgütlenmesine gitmesi hepsinin çıkarınadır. Bu organizasyon tabii ki ancak Kürtlerin özgür olduğu ortamda uygulanabilir. Özgür Kürdistan sınırların

değişmesini gerektirmiyor. Federasyonu bile gerektirmiyor. Yukarıda izah ettiğimiz biçimde inkârcı ve imhacı yaklaşım terk edilir ve Kürtler kendilerini tamamen örgütlenme özgürlüğü kazanırsa, demokratik Türkiye özgür Kürdistan gerçekleşir. Bu diğer Kürdistan parçalarında da benzer gelişme anlamına gelir. Bu sorunu çözen ülkeler demokratik konfederal bir siyasi birlik kazanabilirler. Ortadoğu ve Kürdistan coğrafyası farklı etnik ve dinsel topluluklar nedeniyle de toplumların konfederal örgütlenmesi demokratikleşmeyi derinleştirme ve yaymanın en doğru ve kısa yoludur. Bütün sol ve demokratik güçler böyle bir projeyi geleceği kazanma projesi olarak ortaya konmalı ve pratikleştirilmelidir.